Promemoria

Utrikesdepartementet

UD2026/17402

Kompletterande förslag till betänkandet En säkrare utrikesförvaltning (SOU 2025:94)

November 2026

Innehållsförteckning

1 Förslag till lag om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna 4
2 Promemorians bakgrund och syfte 5
3 En säkerhetskontroll ska kunna omfatta utlandsmyndighetens personal 5
4 Ikraftträdande 7
5 Konsekvenser 7
6 Författningskommentar 8

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas kompletterande förslag i förhållande till Ambassadsäkerhetsutredningens betänkande En säkrare utrikesförvaltning (SOU 2025:94). Syftet med förslaget är att säkerställa att utlandsmyndigheterna får större möjligheter att besluta vilka som ska omfattas av en säkerhetskontroll.

Förslaget innebär att utlandsmyndighetens personal, som annars ska vara undantagen en säkerhetskontroll, ska kunna omfattas av kontrollen om det finns särskilda skäl.

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

1 Förslag till lag om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SOU 2025:94	*Föreslagen lydelse*
3 §	
En säkerhetskontroll omfattar besökare till lokalerna. Kontrollen omfattar inte utlandsmyndighetens personal.	
Om det finns särskilda skäl får chefen för utlandsmyndigheten *även* undanta andra personer från kontrollen.	Om det finns särskilda skäl får chefen för utlandsmyndigheten *1.* undanta andra personer från kontrollen, *eller* *2. besluta att personer som annars skulle vara undantagna enligt första stycket ska omfattas av den*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2 Promemorians bakgrund och syfte

Ambassadsäkerhetsutredningen har haft i uppdrag att se över den personliga säkerheten och personskyddet i utrikesrepresentationen med fokus på behovet av, och förutsättningarna för, svenska myndigheter och säkerhetsföretag att delta i skyddsåtgärder för utsänd personal. I uppdraget har bland annat ingått att undersöka och beskriva behoven av skyddsåtgärder och säkerhetsrelaterade arbetsmiljöinsatser inom utrikesrepresentationen.

Den 27 augusti 2025 överlämnade Ambassadsäkerhetsutredningen betänkandet En säkrare utrikesförvaltning (SOU 2025:94). Betänkandet har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats och i Utrikesdepartementet (UD2025/12242).

I betänkandet föreslås bland annat en ny lag om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna som innebär en möjlighet att under vissa förutsättningar genomföra kroppsvisitation och undersöka väskor och andra föremål för att upptäcka och förhindra att till exempel vapen förs in på myndigheten.

Under remissbehandlingen har det uppmärksammats att det i betänkandets förslag saknas möjlighet för utlandsmyndigheten att besluta att dess personal ska omfattas av en säkerhetskontroll. För att skapa en flexibilitet i regelverket, inte minst eftersom förhållandena vid utlandsmyndigheterna kan variera avsevärt, finns det skäl att komplettera betänkandets förslag i detta avseende. I denna promemoria behandlas en sådan komplettering.

Avsikten är att promemorian ska läsas tillsammans med betänkandet. Promemorian tar inte ställning till de förslag som utredningen har lämnat, utan endast till behovet av nämnda komplettering. För att det ska bli tydligt hur den i promemorian föreslagna kompletteringen förhåller sig till betänkandets förslag görs i författningsförslaget en jämförelse med lydelsen enligt betänkandet.

3 En säkerhetskontroll ska kunna omfatta utlandsmyndighetens personal

Förslag

Om det finns särskilda skäl ska chefen för utlandsmyndigheten få besluta att personer ur utlandsmyndighetens personal ska omfattas av säkerhetskontroll.

Utredningens förslag

Utredningens betänkande innehåller inget förslag om att en utlandsmyndighets personal ska kunna omfattas av säkerhetskontroll.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på betänkandets förslag beträffande säkerhetskontrollens omfattning. *Säkerhetspolisen* anser dock att utlandsmyndigheten själv bör kunna avgöra om personal ska omfattas av en säkerhetskontroll och anför att erfarenheter från arbetsplatser och FN-insatser ger vid handen att både egen och inhyrd personal kan utgöra ett hot. Särskilt problematisk är situationen med lokalt anställda och inhyrda. Detta utifrån att möjligheterna till adekvata säkerhetsprövningar med exempelvis brottshistorik, utredning av familjeförhållanden och sårbarhetsbedömning med avseende på ekonomi kan vara svårare till följd av bristfälliga register, kulturella och språkliga utmaningar samt levnadsförhållandena i vissa länder. Därför bör det finnas en flexibilitet i lagstiftningen som gör att utlandsmyndigheten själv får avgöra i vilken utsträckning personalen kan bli föremål för säkerhetskontroll.

Skälen för förslaget

I samband med de överväganden som ligger till grund för utredningens förslag om vilka som ska omfattas av en säkerhetskontroll anges att en säkerhetskontroll som huvudregel bör omfatta alla de personer som besöker de lokaler som beslutet omfattar. Däremot bedömer utredningen att det i regel saknas behov av att låta kontrollen avse personalen, vilken normalt sett består av utsänd personal på myndigheten, lokalt anställda eller inhyrd personal, utsända med annan huvudman än Utrikesdepartementet och praktikanter. Utredningens författningsförslag är utformat så att en säkerhetskontroll omfattar besökare till lokalerna men inte personalen (3 § den föreslagna lagen om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna). Vidare finns det en möjlighet att undanta även andra personer om det finns särskilda skäl. Någon möjlighet att begränsa det generella undantaget finns inte. Det innebär att det enligt betänkandets förslag saknas möjlighet att besluta att personal ska omfattas av en kontroll.

För att, som *Säkerhetspolisen* efterlyser i sitt remissvar, skapa en flexibilitet i den nya lagen som ger utlandsmyndigheterna möjlighet att besluta att även personer ur personalen ska omfattas av kontroll, och för att komplettera underlaget inför den fortsatta beredningen av utredningens förslag, finns det därför anledning att föreslå en sådan möjlighet. För att det ska vara möjligt att besluta om en sådan inskränkning av det generella undantaget bör det finnas särskilda skäl. Särskilda skäl kan exempelvis föreligga när förutsättningarna i landet gör det svårt att göra adekvata säkerhetsprövningar eller när det finns anledning att befara att vapen eller andra farliga föremål kan komma att förmedlas via någon i personalen.

I enlighet med vad utredningen redogör för i betänkandet innebär en möjlighet till säkerhetskontroll vid utlandsmyndigheterna en begränsning av skyddet enligt 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen och artikel 8 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Begränsningar av de aktuella fri- och rättigheterna är tillåtna men förutsätter att en avvägning görs mellan intressen, i det här fallet å ena sidan intresset av säkerhet för utlandsmyndigheternas verksamhet,

besökare, personal och medföljande och å andra sidan enskildas intresse av att slippa inskränkningarna i fråga. Förslaget i denna promemoria innebär att även personer ur utlandsmyndighetens personal ska kunna omfattas av säkerhetskontroll. Personal har ofta en skyldighet att vistas på sin arbetsplats och kan inte i samma utsträckning som vissa besökare välja att avstå från kontroll. För dessa personer kan det anses mer ingripande att behöva genomgå säkerhetskontroll. Samtidigt kan, som Säkerhetspolisen anger, både egen och inhyrd personal utgöra ett hot under vissa förhållanden. Som utredningen konstaterar är det av stor betydelse att utlandsmyndighetens personal, medföljande och besökare kan känna sig trygga och att myndigheten kan bedriva sin samhällsviktiga verksamhet under säkra förhållanden. Skälen för att införa en möjlighet att, om det finns särskilda skäl, kunna kontrollera även personer ur personalen väger mot den bakgrunden tyngre än de begränsningar som sådana kontroller medför för enskilda. Förslaget bedöms alltså proportionerligt och förenligt med regeringsformen och Europakonventionen.

Beslut att låta den annars undantagna personalen omfattas av kontrollen bör fattas av den som får besluta om säkerhetskontrollen, dvs. chefen för utlandsmyndigheten.

4 Ikraftträdande

Förslag

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Skälen för förslaget

Förslaget i denna promemoria kompletterar utredningens förslag till ny lag om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna. Promemorians förslag bör därför träda i kraft samtidigt som den nya lagen, vilket bedöms kunna ske den 1 juli 2027.

5 Konsekvenser

Bedömning

Förslaget i promemorian förändrar inte utredningens samlade bedömning av förslagens konsekvenser.

Skälen för bedömningen

Utredningen föreslår bl.a. en ny lag som möjliggör för utlandsmyndigheterna att besluta om säkerhetskontroll för besökare till myndigheternas lokaler, med undantag för myndigheternas personal. Det förslag som läggs

fram i denna promemoria innebär en möjlighet att, om det finns särskilda skäl, besluta att personal ska omfattas av kontrollen.

Enligt utredningens bedömning får den nya lagen inte några kostnadskonsekvenser av betydelse. De potentiella kostnadsökningar som förslaget i denna promemoria kan leda till bedöms vara av så begränsad omfattning att de inte påverkar den bedömningen.

För personer som omfattas av en kontroll har förslaget effekter för det skydd mot bland annat påtvingat kroppsligt ingrepp och kroppsvisitation som följer av regeringsformen. Förslaget i denna promemoria innebär att även personer ur utlandsmyndighetens personal ska kunna omfattas av säkerhetskontroll om det finns särskilda skäl. Eftersom personal inte i samma utsträckning som besökare kan välja att avstå från kontroll, kan det anses mer ingripande för personal att behöva genomgå säkerhetskontroll. Åtgärden syftar dock till att öka säkerheten för både personal, medföljande och besökare och det rör sig om ett relativt litet ingrepp i den enskildes integritet. I likhet med utredningens sammantagna bedömning är åtgärden därför motiverad.

Förslaget i denna promemoria bedöms inte heller vara av sådant slag att det i övrigt påverkar utredningens sammantagna konsekvensbedömningar.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna

3 § En säkerhetskontroll omfattar besökare till lokalerna. Kontrollen omfattar inte utlandsmyndighetens personal.

Om det finns särskilda skäl får chefen för utlandsmyndigheten

1. undanta andra personer från kontrollen*, eller*

2. besluta att personer som annars skulle vara undantagna enligt första stycket ska omfattas av den.

I paragrafen anges vilka som omfattas av en säkerhetskontroll. Övervägandena finns i avsnitt 3.

I en ny andra punkt i *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att chefen för utlandsmyndigheten får besluta att personer ur utlandsmyndighetens personal ska omfattas av kontrollen om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan exempelvis föreligga när förutsättningarna i landet gör det svårt att göra adekvata säkerhetsprövningar eller när det finns anledning att befara att vapen eller andra farliga föremål kan komma att förmedlas via någon i personalen.

I paragrafen görs även vissa redaktionella ändringar.